

Priredio: Sead ŠEMSOVIĆ

Bošnjačka tekijska ilahija (Kritičko izdanje)

Najplodnije razdoblje za razvoj bošnjačke tekijske ilahije, prema dosadašnjem uvidu, zasigurno je kraj 18. i prva polovina 19. stoljeća. Najstariji primjerci ovoga žanra nastaju u oglavačkoj tekiji i iz pera znamenitog šejha Abdurahmana Sikirića Sirri-babe (1775–1847). Njegove su ilahije poglavito na osmanskome jeziku dok će manji broj, svega tri, biti napisane na bosanskom jeziku. Budući da izvornik nije sačuvan, najbliži izvor možemo prepoznati u bilježnici (medžmui) njegovog unuka šejh Behaudina Sikića (1860–1934), znamenitog bošnjačkog kaligrafa s kraja 19. i početka 20. stoljeća, koja će u ovome izdanju biti označena kao Medžmua 1. Također plodan pjesnik, šejh Sirrijin savremenik, jeste Žepčak Abdulvehab Ilhami-baba (1773–1821), koji će iza sebe ostaviti desetak ilahija na bosanskom jeziku, četrdesetak pjesama na osmanskome i nekoliko primjera na arapskom jeziku. Pored tekijske ilahije vrstan je pjesnik buntovne alhamijado poezije, te će ostati poznat kao autor čuvene pjesme Čudan zeman nastade.

Osim šejh Sirri-babe i šejh Ilhami-babe, originalnu tekijsku ilahiju pisat će još šejh Arif Kurd Sidki, koji u Bosnu dolazi polovinom 19. stoljeća. Budući da će kraj života dočekati u Turskoj i da će pisati na osmanskome jeziku, ilahije koje se pripisuju njemu pripisivat će se i nekim osmanskim pjesnicima. U 20. stoljeću nastat će tek pokoja ilahija tekijskih šejhova i derviša, dok će se ovaj žanr dominantno prevoditi. Dva su autora posebno vrijedna spomena, derviš Vitica i šejh Omer Bukurević, obojica iz visočke tekije.

Ovo kritičko izdanje nastalo je na temelju tri rukopisne medžmue s kojima smo usporedili nekoliko drugih izvora na koje su se pozivali dosadašnji istraživači ove oblasti pjesništva:

- Medžmua 1 – kaligrafski rad šejha Behaudina Sikirića (1860-1934);
- Medžmua 2 – rukopisna zbirka iz 1946. godine, živčičkog derviša Sulejmana Čabaravdića;
- Medžmua 3 – rukopisna zbirka Šakir ef. Husanovića (? – oko 1980).

S navedenim smo medžmuama poredili sljedeće radove:

- Šaćir Sikirić: “Pobožne pjesme (Ilahije) Šejh Abdurahmana Sirrije”, Sarajevo, 1941.
- Salih Trako: “Medžmua pjesnika Šakira”, u *Analī Gazi Husrevbegove biblioteke*, II-III (1974), str. 109-123.
- Abdurahman Nametak: “Hrestomatija bosanske alhamijado književnosti”, Sarajevo, 1981.
- Muhamed Hadžijamaković: “Ilhamija – Život i djelo”, Sarajevo, 1991.

Za glavni tekst uvijek su uzimane starije varijante, dok su u fusnoti u vidu komentara spuštane informacije o drugim varijantama. Budući da se razlike ne odnose samo na upotrebu druge lekseme već i na izostavljanje stihova ili cijelih strofa, zamjenu redosljeda stihova ili strofa, osjetili smo obavezu da sve te razlikovnosti potanko predstavimo u pratećim fusnotama. U slučaju ilahija koje sadrže veliki broj manje poznatih riječi, sačinili smo kraće popratne rječnike s pojašnjenjima.

Kritička aparatura za ilahije na bosanskom i one na osmanskom jeziku nužno se morala razlikovati. Određene su ilahije češće zastupljene u medžmuama i antologijskim izborima, dok su neke iznimno rijetko prisutne. Tako da se kod nekih ilahije pristupilo uspoređivanju većeg broja varijanata, dok se u nekim primjerima radi tek o jednom ili dva izvora. U slučaju ilahija na osmanskom jeziku, smatrali smo da će biti dovoljno sačiniti usporedbu između najstarije tekijske medžmue od navedenih i štampanog izdanja osmanskoga teksta.

Razloge za pojavu većeg broja varijanata popularnih ilahija možemo prepoznati u činjenici da su te ilahije često bile pamćene, usmeno prenošene i tek u jednom momentu zabilježene. Usljed takvog sistema, koji je potpuno izvan okvira tradicionalnog sistema prepisivanja iz jedne medžmue u drugu, nastale su varijante koje ovom prilikom želimo predstaviti u njihovoj šarolikosti. Budući da je sama poetika alhamijado tekstova u okviru pučke književnosti, te da tekijska ilahija time po prirodi stvari i sama pripada ovoj književnosti, odnos usmenosti i pismenosti nije jasno razlučen već često dolazi do preplitanja. Upravo stoga uzroke šarolikosti varijanata s pravom možemo detektirati u neprestanoj smjeni jednog medija drugim, usmenost je nasljeđivala pismenost i pismenost je nasljeđivala usmenost.

Abdulvehab Ilhamija

AKO PITAŠ ZA DERVIŠE SVIJETA¹

Ako pitaš za Derviše svijeta
pogledaj im po svijetu turbeta,
sve je u njih što imade Izzeta
Allah, Allah srcem zbori dervišu.

Nuto brate velikoga devleta
ne ostavljaj devletlinog sunneta,
imat ćemo svi po osam Dženneta
Allah, Allah srcem zbori dervišu.

Ti ne gledaj što ih neko pometa
terk ne čine oni svoga hizmeta,
jer ne ima himmeta bez hizmeta
Allah, Allah srcem zbori dervišu.

Srebra, zlata koji tražeć' ne lijeta
već oni traže Allahova rahmeta,
na svijetu to je prava ljepota
Allah, Allah srcem zbori dervišu.

Ko ne pita svoga Šejha, ne sluša
široko mu nek' se dobro prokuša,
opet kažem ljepota je najviša
Allah, Allah srcem zbori dervišu.

Ilhamiju više ništa ne smeta
otkad nađe Allahova Rahmeta,
on ne traži ni od koga hizmeta
Allah, Allah srcem zbori dervišu.

¹ Medžmua 3:14; Ova će se ilahije dobro razlikovati u Medžmui 3 od varijanata kod Trake i Hadžijamakovića, te smo se i odlučili donijeti je zasebno, jer bi navođenje razlika preopteretilo fusnote. Razlog postojanja dviju potpuno različitih varijanata ove ilahije možemo prepoznati u mogućoj nakani da je jedna namjenski bila uobličena za čitanje, a druga za instrumentalno i vokalno izvođenje. Da li je ta razlikovnost potekla od samoga autora ili je nastala tek u godinama koje su dolazile, ne možemo sa sigurnošću ustvrditi.

AKO PITAŠ ZA DERVIŠE OPETA²

Ako pitaš za derviše opeta,
Pogledaj him po svijetu turbeta.

Golem devlet nije od cara oteta,
Što god ima u njija je izzeta.

Ti ne slušaj ako tkogod pometa,
Njima briga i dunjaluk deseta.

Sve muškile Muhammeda upita³,
Dušu traži, a i Boga opeta.

Nuto, brate, ja golemih⁴ devleta,
za njim ide baš sve osam Dženneta

Neće tražit srebra, zlata, izzeta⁵,
Safa našli, a što će him, neg je ta.

Ilhamija nijaz čini himmeta
On je našo, nije stalo tko smeta.

² Trako, 1974.

³ Hadžijamaković: *upitaj*

⁴ Hadžijamaković: *golema*

⁵ Hadžijamaković: *guzata*

DER TI AŠIK HAJDE DOSTU⁶

Der ti ašik hajde dostu,
Ragbet čini šeriatu,
A dost budi tarikatu,
Hajde, ašik, u tekiju.

Laik budi lijepom zatu,
Mazhar budi ti devletu,
To ne bude svakom dato,
Hajde, ašik, u tekiju.

Ti ne gledaj potlje⁷ Jednog,
Vazda se ti viči: A Bog⁸,
Kud god hodaš⁹ misli Jednog,
Hajde, ašik, u tekiju.

Ti ne gledaj u džahile,
Po¹⁰ kahvama sastanu se,
Fasul čine sve napose,
Hajde, ašik, u tekiju.

Hič o Bogu ne brinu se,
Svojoj duši ne boje se,
Zato zikir i ne vole,¹¹
Hajde, ašik, u tekiju.

Ilhamija tebe uči,
Da tebe tamo ne muče
Zikrullah ti puno uči¹²
Hajde ašik u tekiju.

⁶ Medžmua 3:13

⁷ Hadžijahić: *osim*

⁸ Hadžijahić: *Vazda viči ti sve Jednog*

⁹ Hadžijahić: *hodiš*

¹⁰ Hadžijahić: *u*

¹¹ Hadžijahić: *s tog najgori jesu po se*

¹² Hadžijahić: *Ilhamija tebe uči, / Zikrullah ti puno uči, / s tijem sebe puno muči*

DERVIŠLUK JE ČUDAN RAHAT¹³

Dervišluk je čudan rahat,
Nemojte vi na to mahat,
Golem će bit to kabahat
Hajde ašik u tekiju!¹⁴

Šerijat je tome¹⁵ glava,
Slađe jesti nego¹⁶ halva,
Čišće biti nego Sava
Hajd ašik u tekiju!¹⁷

Što god ima, Allah¹⁸ stvara,
Nema drugog gospodara,¹⁹
Ti iziđi iz šarvala,²⁰
Hajde ašik u tekiju!²¹

Sjajni dizar ako tražiš
Vidit Boga ako želiš
Onaj svijet ako voliš²²
Hajde ašik u tekiju!²³

Nemoj Allah²⁴ da te kara,
Nemoj činit sebi kvara
Naske habib ogovara,²⁵
Hajde ašik u tekiju!

Biž od griha, od kuffara
Ne rastaj se od sufara,
Puno čini istigfara,²⁶
Hajde ašik u tekiju!²⁷

Ilhamiju²⁸ dobro ćuti,
Ilellači al' ne šuti,²⁹
O Džennetu vazda sluti,³⁰
Hajde ašik u tekiju!³¹

Evljaluk ti ne muti,
Dušu Bogu ti uputi,³²
Miradž sebi nakoruti
Hajde ašik u tekiju!³³

¹³ Medžmua 3:11¹⁴ Trako: *hajde, dostu, u tekiju*¹⁵ Trako i Hadžijamaković: *tomu*¹⁶ Trako: *neg' je*¹⁷ Hadžijamaković: *Hajde derviš u tekiju*¹⁸ Medžmua 2: *sve Bog stvara*; Hadžijamaković: *Bog*¹⁹ Trako: *nema više gospodara*; Medžmua 2 i Hadžijamaković: *Nejma višeg gospodara*²⁰ Trako: *der iziđi iz šalvara*; Medžmua 2 i Hadžijamaković: *der izadi iz šalvara*²¹ Medžmua 2, Trako i Hadžijamaković: *Hajde dostu u tekiju*. Ova je strofa kod Trake na četvrtom mjestu.²² Trako: *ako si sadik ter ne lažeš / tevbid čini ako i lažeš*. U Medžmui 2 ne postoje dvije naredne strofe, već se ilahija nastavlja: *Ne rastaj se od sufara, / Puno čini istigfara, / Bjež od grijeha, od kuffara, / Hajde ašik u tekiju*.²³ Ove strofe nema kod Hadžijamakovića²⁴ Trako i Hadžijamaković: *bolan*²⁵ Hadžijamaković: *Vrlo svetac ogovara, / Tko god dušu ne obara*. Kod Trake: *vrlo svetac odgovara*, pri čemu je naredni stih: *ne rastaj se od sufara / biž' od grijeha i kuffara / puno čini istigfara*, što je, očigledno, nastalo spajanjem sa stihovima naredne strofe.²⁶ Hadžijamaković: *Ne rastaj se od sufara / Puno čini istigfara / Biž od griha, od kuffara*²⁷ Trako i Hadžijamaković: *Hajde dostu u tekiju!*²⁸ Trako: *Ilhamije*; Hadžijamaković: *Ilhamija*²⁹ Trako i Medžmua 2: *Ilellači ter ne šuti*; Hadžijamaković: *Illa illači, ter ne šuti*³⁰ Trako: *jer dženneta ne goruti*; Hadžijamaković: *jer Dženneta neko ruši*³¹ Hadžijamaković: *Hajde dostu u tekiju*³² Hadžijamaković: *der*³³ Trako i Hadžijamaković: *Hajde dostu u tekiju*; Strofe nema u Medžmui 2

DŽENNET SARAJ ĐUZEL KUĆA³⁴

Džennet saraj đuzel kuća,
Ko uniđe, eto sreća.

Al' ti radi ovdi,³⁵ hodža
Da hurijam budeš kodža.

I još više vidjet Boga,³⁶
Devlet nejma³⁷ iza toga.

Der ti najdi ovdi³⁸ Njega,
Ašik ko je,³⁹ to je briga.

Lijep dizar da⁴⁰ ukaže,
Muhib olan⁴¹ ovo traže.⁴²

Sve na više⁴³ rutbe iđe,⁴⁴
Kad Ga vide, sebe gube.

Kavgu čine da pogube.
Jer gafili⁴⁵ svi su dušman.⁴⁶

Ilhamija⁴⁷ dost je Rahman,
Derviš budi itme⁴⁸ tugjan.

Ako treba tebi⁴⁹ ihsan,
Srce⁵⁰ nek je daim bostan.⁵¹

Ziçrullah je tome derman,
Kur'an veli:⁵² "To je iman".⁵³

Halik reče: "Ile-l-ihsan",⁵⁴
Tevhid čini, naćeš džinan.

đuzel – lijev
kodža – upravnik
devlet – svijet
ašik – zaljubljeni
dizar – lice
muhib olan – zaljubljen
rutba – stepen
kavga – nestrpljenje
gafil – nemaran
itme tugjan – biti ne-
poslušan
ihsan – dobročinstvo,
treći stepen (islam,
iman, ihsan)
daim bostan – zauvijek
u bašči
derman – lijev
Halik – Tvorac
Ile-l-ihsan – osim
ihsana
tevhid – božanska jed-
noća
džinan – džennet-
ski vrt

³⁴ Medžmua 1:25; Medžmua 3:12

³⁵ Medžmua 3 i Nametak: *ovdje*;
Hadžijamaković: *ovde*

³⁶ Medžmua 3 i Nametak: *al' još
veće vidit Boga*; Hadžijamako-
vić: *al' još veća vidjet Boga*

³⁷ Medžmua 3: *nema*

³⁸ Medžmua 3: *der ti nađi ovdje*;
Nametak: *der ti nađi ovde*; Had-
žijamaković: *der ti nađi ovde*

³⁹ Hadžijamaković: *nek je*

⁴⁰ Medžmua 2, Nametak i Hadži-
jamaković: *nek*

⁴¹ Medžmua 2: *muhib ko je*

⁴² U Medžmui 2, kod Nametka i
kod Hadžijamakovića slijedi stih:
Evolijai srcem vide

⁴³ Hadžijamaković: *najviše*

⁴⁴ Medžmua 3 i Nametak: *ide*

⁴⁵ Medžmua 2, Nametak i Hadži-
jamaković: *zira gafil*

⁴⁶ U medžmui 2 slijedi stih: š njim
je *pobro bio šejtan*; Kod Nametka
i Hadžijamakovića slijedi stih:
njim je pobro bio šejtan

⁴⁷ Medžmua 2, Hadžijamaković i
Nametak: *Ilhamiji*

⁴⁸ Medžmua 2: *ne*; Hadžijamako-
vić: *etme*

⁴⁹ Medžmua 2: *ako tražiš sebi*

⁵⁰ Nametak i Hadžijamaković: *gönul*

⁵¹ Hadžijamaković: *bustan*; Ovog
stiha nema u Medžmui 2

⁵² Medžmua 3: *reče*

⁵³ U Medžmui 2 ovo je posljednji
stih.

⁵⁴ Medžmua 3: *ilellabi*

JA UPITAH SVOG JASINA⁵⁵

Ja upitah svog Jasina⁵⁶: Jer ne budu⁵⁷ mu'minun?
On mi veli: Ne čudi se, oni uče *gafilun*.⁵⁸

Jer ne traže dragog Boga⁵⁹, jer ne budu ašikun?
On mi veli: Ne čudi se, oni uče *fe hum ja 'mehun*⁶⁰

Jer ne traže⁶¹ sjajnog zata⁶², jer ne budu gaibun?
On mi veli: Ne čudi se, oni uče *la jub sirun*⁶³

Jer ne čuju ko ih⁶⁴ zove, jer ne budu muti'un?
On mi veli: Ne čudi se, *fe hum la jahše'un*

Jer ne čuju⁶⁵ što se zovu, jer ne budu 'arifun?
On mi veli: Ne čudi se, *fe inne hum la ja'lemun*.⁶⁶

Što se vlasi ne isturče⁶⁷, jer ne budu muslimun?
On mi veli: Ne čudi se, *ile-l-ezkani [fehum] mukmehun*.⁶⁸

Dun'ja fani, Ti si Baki, jer ne budu⁶⁹ 'akilun?
On mi veli: Ne čudi se, *lehum džundun muhðarun*.

Jer ašici⁷⁰ izbudale, jer ne budu sakinun?
On mi veli: Ne čudi se, *ila rabbihim jensilun*.

Jer ne dignu zija-birdu,⁷¹ jer ne budu mubsirun?
On mi veli: Ne čudi se, *'ale-l-eraiki muttekiun*⁷²

Jer gafile ne izbude, jer ne budu ašikun?⁷³
On mi veli: Ne čudi se, oni uče *kanu anha mu'ridun*⁷⁴

Jer evlije⁷⁵ ne odlete⁷⁶, jer ne budu⁷⁷ gaibun?
On mi veli: Ne čudi se, *inna ilejkum murselun*

Ilhamija vrlo plače, kad će biti *kun fe jekun*?⁷⁸
On mi veli: Ne čudi se: *ve ilejhi*⁷⁹ *turðže'un*.

mu'min – vjernik
ašik – zaljubljen
mu'tiun – odani, pokorni
arif – onaj koji je spoznao

muslimun – muslimani
fani – prolazan
Baki – vječan
akilun – od onih koji znaju

⁵⁵ Medžmua 3:19

⁵⁶ *Ja Sin* – naslov kur'anske sure; metafizičko srce, unutarnje Biće, Stvarni ja

⁵⁷ Medžmua 2, Trako, Nametak i Hadžijamaković: *vide*

⁵⁸ Nametak: *oči u nji gafilun*; Hadžijamaković: *uče oni gafilun*

⁵⁹ Trako: *jer ne traže sudca Boga*; Nametak i Hadžijamaković: *jer ne traže sveca, Boga*

⁶⁰ Trako, Nametak i Hadžijamaković: *on mi veli: Ne čudi se, fe hum ja 'mehun*

⁶¹ Trako, Nametak i Hadžijamaković: *vide*

⁶² Trako i Nametak: *zlata*

⁶³ Trako, Nametak i Hadžijamaković: *ne čudi se, fe hum la jub sirun*

⁶⁴ Nametak: *ji*

⁶⁵ Trako i Hadžijamaković: *čute*

⁶⁶ Medžmua 2: *fe hum la ja'lemun*

⁶⁷ Trako, Nametak i Hadžijamaković: *poturče*

⁶⁸ U Medžmui 3, kao i kod Hadžijamakovića i Nametka, izostala je riječ *fehum*; Medžmua 2: *ile-l-ezkani fehum mukmehun*

⁶⁹ Nametak i Hadžijamaković: *najdu*

⁷⁰ Trako, Nametak i Hadžijamaković: *ašiki*

⁷¹ Medžmua 2: *Jer ne dignu zija-perdu*; Trako: *Jer ne bude zija perda*; Nametak i Hadžijamaković: *Jere zija bude perde*

⁷² Ovog stiha nema kod Nametka; Medžmua 2, Trako i Hadžijamaković: *Jer gafile ne izbude, jer ne budu hašium*

⁷³ Ovog stiha nema kod Nametka

⁷⁴ U Medžmui 3 stoji nepravilno *anhum*; Trako, Nametak i Hadžijamaković: *Ne čudi se, kanu anha muridun*

⁷⁵ Medžmua 2: *evlije*

⁷⁶ Trako: *jer evlije ne odlete*; Nametak i Hadžijamaković: *jer evlija ne odleti*

⁷⁷ Nametak i Hadžijamaković: *bude*

⁷⁸ Trako: *Ilhamija vrlo plače, jer ne bude kun fe jekun*; Nametak i Hadžijamaković: *jer Ilhamija vrlo plače, jer ne bude kun fe jekun*

⁷⁹ U Medžmui 3 prepisivač je greškom unio *ve ilejhim*, dok će u ostalim izvorima ispravno stajati: Medžmua 2, Trako, Nametak i Hadžijamaković: *ilejhi*

sakinun – smireni
zija-birda – sjajni zastor
mubsirun – oni koji posmatraju i razmišljaju
hašun – pokorni, ponizni
evlija – Allahov prijatelj
gaibun – oni koji iz vidokruga nestaju

Citirani dijelovi ajeta i hadisa:⁸⁰

gafilun (Ja Sin: 6) – nemarni
fe hum ja'mehun (Mravi: 5) – oni su smeteni
la jub sirun (Ja Sin: 9) – oni ne vide
fe hum la jabše'un (Gvožđe: 16) – oni nisu ponizni
fe inne hum la ja'lemun (dio hadisa)⁸¹ – zaista oni ne znaju

ile-l-ezkani [fehum] mukmehun (Ja Sin: 8) – pre-
više su oholi
lehun džundun muhdarun (Ja Sin: 74) – oni imaju
vojsku, tj. štiju idole
ila rabbihim jensilun (Ja Sin: 51) – hrle svome bogu
'ale-l-eraiki muttekiun (Ja Sin: 56) – udobno sje-
de u foteljama
kanu anhum mu'ridun (Ja Sin: 46) – oni okreću
od njih glavu
inna ilejkum murselun (Ja Sin: 14) – zaista smo mi
vama poslani
kun fe jekun (Ja Sin: 82) – Budi i to biva
ve ilejhi turdže'un (Ja Sin: 83) – Njemu ćete se
svi vratiti

⁸⁰ Zahvaljujemo se hafizu Huseinu Aj-kuniću na svesrdnoj pomoći.

⁸¹ Allahumme igfir li kavmi fe innehum la ja'lemun: Oprosti narodu mom, jer

oni zaista ne znaju! (*Sabihu-l-Buhari*, sv. 5, str. 2349, predaja 6034)

۴۶

اَقْطَابُكَ يَجْنِدُكَ لَمْ يَلْنِكَ
آيِنِ شَاةٍ نَقَبْتِ بِكَ

۴۷

JA UPITAH SVOJE DUŠE⁸²

Ja upita⁸³ svoje duše:
“Kaži mi se ko si ti.”

Ona veli: Der⁸⁴ pogledaj
moj saltanet u sebi.

Dva su šaha i dva tahta
Ja sve sudim⁸⁵ po sebi.

Dva ćehaja i dva svijeta⁸⁶
Sav⁸⁷ je hućum na meni.

Kavsi ala kavsi⁸⁸ esfel,
Ulvi, sufli, nije li?

Bešer, melek, enfus, felek,
Nitko drugog ne moli.⁸⁹

Kešfu, latif, aršu, ferši,⁹⁰
Nitko drugog ne broji.⁹¹

Ešrar, ebrar, veli, nebi,⁹²
Nitko drugog ne želi.⁹³

Zahir, batin i dan i noć,
Svak se meni veseli.

Gunul saraj, nek je⁹⁴ pomoć,
Nek je ašik teselli.

Ilhamija lijepo kaže
Nek ti nađeš tedželli.

Kešfu šuhud kad sve⁹⁵ kaže,
Onda ćeš ti bit belli.⁹⁶

⁸² Medžmua 1:27

⁸³ Medžmua 3:20 i Hadžijamaković: *upitah*

⁸⁴ Hadžijamaković: *de*

⁸⁵ Medžmua 3: *vidim*

⁸⁶ Hadžijamaković: *svita*

⁸⁷ Hadžijamaković: *vas*; Medžmua 3 umjesto stiha sadrži znak da se ponavlja drugi dio prethodnog bejta: *ja sve vidim po sebi*.

⁸⁸ Hadžijamaković: *avsi*

⁸⁹ Medžmua 3: *niko drugog ne moli*; Hadžijamaković: *niko drugi ne moli*

⁹⁰ Medžmua 3: *kešfu, latif, feršu, arši*; Hadžijamaković: *kesif, latif, feru, arš*

⁹¹ Medžmua 3: *niko drugog ne broji*; Hadžijamaković: *niko drugi ne broji*

⁹² Medžmua 3: *esrar, ebrar, veli meni*;

⁹³ Medžmua 3 i Hadžijamaković: *niko drugog ne želi*;

⁹⁴ Medžmua 3: *tu je*

⁹⁵ Hadžijamaković: *se*

⁹⁶ Medžmua 3: *onda ćeš reći ti: Belli*; Hadžijamaković: *onda ćeš ti rit: belli*

⁹⁷ Medžmu 3:10

⁹⁸ Nametak i Hadžijamaković: *Boga*

⁹⁹ Medžmua 3: *Pa se drugog ti ne boj*

¹⁰⁰ Nametak: *tko*

¹⁰¹ Trako, Nametak i Hadžijamaković: *Allah, Allah, aškile ja hu;* Kemura-Ćorović: *Drž se dobro šeha svog*

¹⁰² Nametak: *ćufri*

¹⁰³ Trako: *tvoj je brat*

¹⁰⁴ Trako: *sidiš*; Nametak: *sjedit*

¹⁰⁵ Nametak: *mene*

¹⁰⁶ Trako, Nametak, Hadžijamaković i Medžmua 3: *Boga*, dok će u novijim medžmuama biti *Rabba*.

¹⁰⁷ Nametak, Medžmua 3: *Boga*

¹⁰⁸ Trako: *ti pogledaj svakoga*; Nametak i Hadžijamaković: *Uči kardేశ rad Boga*

¹⁰⁹ Nametak: *dževr*

¹¹⁰ Kod Trake i u Medžmui 3 nema ove strofe, ima je kod Nametka i kod Hadžijamakovića

¹¹¹ Nametak: *nejma*

¹¹² Hadžijamaković: *ti*

¹¹³ Trako: *da ima*

¹¹⁴ Nametak: *duše*; Hadžijamaković: *duša*

¹¹⁵ Nametak: *Tebe vrlo ogrije*; Trako i Hadžijamaković: *Tebe vrlo opro*

¹¹⁶ Nametak: *grih*

¹¹⁷ Nametak: *bude*

¹¹⁸ Trako i Nametak: *Da li vidiš šta vide?*

¹¹⁹ Trako, Medžmua 3, Nametak i Hadžijamaković: *evlijaska*, dok će se u novijim medžmuama naći *evlijanska*

¹²⁰ Hadžijamaković: *Od zemlje (je) do neba*

POTLJE JEDNOG NE MILUJ⁹⁷

Potlje Jednog⁹⁸ ne miluj,
A drugog se ti ne boj,⁹⁹
Ko¹⁰⁰ ne traži nije tvoj,
Allah, Allah, aškile.¹⁰¹

Džehel kufri¹⁰² to je brat¹⁰³,
Ili sjediti¹⁰⁴, ili ležat,
Uzm' od šejha¹⁰⁵ ti berat,
Allah, Allah, aškile.

Gledaj dušu i Boga¹⁰⁶,
A dunjaluk neka ga,
Ti pogledaj rad' Boga^{107,108}
Allah, Allah, aškile.

Devr¹⁰⁹ ne čini nikoga,
Ti pogledaj svakoga,
I ne muči nikoga,
Allah, Allah, aškile.¹¹⁰

Boljeg ništa ne ima¹¹¹,
Da li¹¹² znadeš šta ima,
Govorio bi daima¹¹³,
Allah, Allah, aškile.

Srce vrlo ugrije,
Dušu¹¹⁴ vrlo miluje,
Asi nefsa siluje,¹¹⁵
Allah, Allah, aškile.

Grijeh¹¹⁶ ti đunah ne bude,
Hadži-bajram kad dojde¹¹⁷,
Da li znadeš šta bude?¹¹⁸
Allah, Allah, aškile.

Evljaska¹¹⁹ merteba,
Od zemlje je¹²⁰ do neba,
Golema je debdeba,
Allah, Allah, aškile ja Hu.

Ilhamija murekkeb,
Neće ići u mekteb,
Već uzjaše¹²¹ na merkeb,
Allah, Allah, aškile ja Hu.

¹²¹ Trako, Medžmua 3, Nametak
i Hadžijamaković: *uzjaše*, dok
će se u novijim medžmuama
naći *uzjaha*

أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ
أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ
صدق السليم

BOGA TRAZI¹²²

Boga¹²³ traži i plači,
Zikrullah ti sve uči,
Dohodićeš sve¹²⁴ jači,
La ilahe illallah.

Ti nikoga ne muči,
Svoga nefsa poturči,
Uzmi Kur'an te uči,
La ilahe illallah.

Ako nećeš derviša,
Iz reda¹²⁵ si iziša,
Sve dragi Bog okuša,
La ilahe illallah,

Preporuči¹²⁶ sobom Bogu,
A ne idi¹²⁷ na kavgu,
Allah tebe pomog'o,¹²⁸
La ilahe illallah.

Što je takdir sve će bit¹²⁹,
Al¹³⁰ nemoj se ni s kim bit,
Ured će ga Bog ubit,
La ilahe illallah.

Traži dobro selamet,
Ako hoćeš hidajet,
Tvrđi sebi vilajet¹³¹,
La ilahe illallah.

Ilhamiju¹³² ne falim,
Doli gori ne palim,
Na dušu¹³³ se izvalim,
La ilahe illallah.

¹²² Medžmua 3:15

¹²³ U novijim medžmuama: *Rabba*

¹²⁴ Hadžijamaković: *tu*

¹²⁵ Hadžijamaković: *vire*

¹²⁶ Hadžijamaković: *oporuči*

¹²⁷ Hadžijamaković: *idi*

¹²⁸ Hadžijamaković: *Allah ne da pod nogu*

¹²⁹ Hadžijamaković: *biti*

¹³⁰ Hadžijamaković: *a*

¹³¹ Hadžijamaković: *velajet*

¹³² Hadžijamaković: *Ilhamije*

¹³³ Hadžijamaković: *dušek*

TI NE SJEDI BESPOSLEN¹³⁴

Ti ne sjedi¹³⁵ besposlen,
Bud' Allahu poklonjen,¹³⁶
Namaze ti naklanjaj,¹³⁷
Allah, Allah! reci ti.

Gledaj sunca i mjeseca,¹³⁸
Vidi vuka i zeca,¹³⁹
Hajd¹⁴⁰ u Stambul i u Beč,
Allah, Allah! reci ti.

Teče Sava, raste trava,¹⁴¹
Al' vidjet ćeš i Dunava,
Nek zaludu nije lava,
Allah, Allah! reci ti.¹⁴²

Gledaj Ka'be i džamije,
Vidi devlet tekije,¹⁴³
Šah, vezira i hadžije,
Allah, Allah! reci ti.¹⁴⁴

Gledaj brda i vode,
Hajd¹⁴⁵ za vjetrom kud ode,
Evljahi¹⁴⁶ svud hode,
Allah, Allah! reci ti.¹⁴⁷

Ti zemana¹⁴⁸ ne hesabi,
Udri džifrom¹⁴⁹, prohesabi,
Dobro vidi¹⁵⁰ u kitabi,
Allah, Allah! reci ti.¹⁵¹

Ilhamija ne zna ništa,
Njemu ovdje nema mjesta,¹⁵²
Potlje Rabba nema dosta,¹⁵³
Allah, Allah! reci ti.¹⁵⁴

¹³⁴ Medžmua 3:17¹³⁵ Hadžijamaković: *bodaj*¹³⁶ Hadžijamaković: *Budi Bogu pokoran*¹³⁷ Hadžijamaković: *Namaz ti je naklanjan*¹³⁸ Hadžijamaković: *Vidi sunca i mjesec*¹³⁹ Hadžijamaković: *Gledaj vuka i u zec*¹⁴⁰ Hadžijamaković: *bajde*¹⁴¹ Hadžijamaković: *Naste trava, teče Sava.*¹⁴² Četvrta strofa kod Hadžijamakovića¹⁴³ Hadžijamaković: *Vid' devleta i tekije.*¹⁴⁴ Peta strofa kod Hadžijamakovića. Šesta i sedma glase ovako: *Misir, more i po Šama, Hasan, Husejn imama Tu će lijepa bit kelama Allab, Allab, reci ti.**Ismail, Bender Hozija, Tu će od Vlaba bit buzija, Hukum svagdje jest Božije, Allab, Allab, reci ti.*¹⁴⁵ Hadžijamaković: *baj*¹⁴⁶ Hadžijamaković: *evlijai*¹⁴⁷ Treća strofa kod Hadžijamakovića¹⁴⁸ Hadžijamaković: *Zemuna*¹⁴⁹ Hadžijamaković: *džifr*¹⁵⁰ Hadžijamaković: *vidi dobro*¹⁵¹ Osmo strofa kod Hadžijamakovića. Deveta, deseta i jedanaesta glase ovako:*Undurus je turski bio,**Kralj se šahu tu molio,**Nije nitko pobudio,**Allab, Allab, reci ti.**Crna Gora, a tu blizu mora,**Tu će sablja jedna biti vura,**Ali s mora čudna pubnu bura,**Allab, Allab, reci ti.**A Morača najpotlje pogača,**Tu će malo bit i do plača,**Ali turska vojska jača,**Allab, Allab, reci ti.*¹⁵² Hadžijamaković: *Njemu nije ovdje mjesta.*¹⁵³ Hadžijamaković: *Potlje Boga nejma dosta.*¹⁵⁴ Dvanaesta strofa kod Hadžijamakovića.

*Abdurahman Sirri*AH DERVIŠU, OTVOR OČI¹⁵⁵

A – Ah, dervišu, otvor oči,
 B – Batillkuka¹⁵⁶ ti ne uči,
 T – Tevhid srcem pravo uči,
 S – Sevak hoćeš, nefsa muči!
 Dž – Džefa¹⁵⁷ nikom ti ne čini,¹⁵⁸
 H – Hakka¹⁵⁹ na hak¹⁶⁰ ti ne čini,
 H – Hajir što je, ono čini,
 D – Dunjaluku¹⁶¹ mejl ne čini!
 Z – Zićir¹⁶² Boga puno čini,
 R – Riza njegov taleb¹⁶³ čini,
 Z – Za zićirom¹⁶⁴ miso podaj
 S – Selamete duši gledaj!
 Š – Šučur¹⁶⁵ čini kad je kolaj
 S – Sabur čini kad je belaj,
 D – Dalaleta ti ne gledaj¹⁶⁶
 T – Tahret nefsu dobro podaj!
 Z – Zalim¹⁶⁷ nefsu dizgin ne daj,
 A – Amel čini, sunnet gledaj,
 G – Gaflet digni, te¹⁶⁸ progledaj,
 F – Farz što god je, ne ostavljaj!
 K – Kazajete sve naklanjaj,
 Kj – Ćibur, kina¹⁶⁹ ti se čuvaj,¹⁷⁰
 L – Lijepe¹⁷¹ huje sve ti primaj,
 M – Murdar huje ne uzimaj!
 N – Nehj što god je, od njegov' bježi,¹⁷²
 V – Već se pravog puta drži
 H – Heman šejha dobro¹⁷³ traži,
 LA – Laf ne čini i ne laži!
 J – Jer Sirrija neće laži,
 U elifu sirra¹⁷⁴ traži

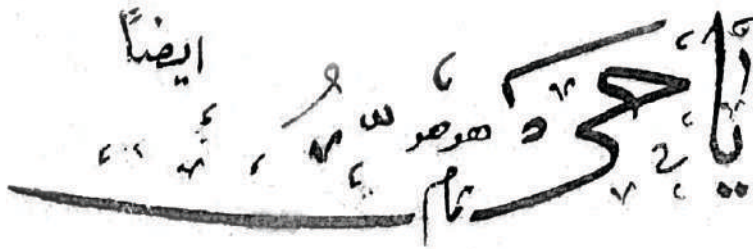
Subhanallah, sultanallah.
 Her derdlere dermanallah
 Salatullah selamullah
 alejka ja resulallah¹⁷⁵

¹⁵⁵ Mežmua 1:18¹⁵⁶ Prisutan je različit način pisanja geminacije glasa "l": u Mežmui 1 to će biti *batil-luka*, dok će u Mežmui 3 i kod Š. Sikirića biti upotrijebljen znak tešdid.¹⁵⁷ Nametak: *džifa*¹⁵⁸ Nametak: *džifa nikom ne učini*¹⁵⁹ Nametak: *hak*¹⁶⁰ Š. Sikirić: *hakk*¹⁶¹ Mežmua 3: *dunjaluka*¹⁶² Nametak: *zićir*, Š. Sikirić: *zikir*¹⁶³ Š. Sikirić: *talab*¹⁶⁴ Nametak: *zićirom*; Š. Sikirić: *zikirom*¹⁶⁵ Nametak: *šučur*; Š. Sikirić: *šukur*¹⁶⁶ Nametak: *dalaleta ti ne gledaj*¹⁶⁷ Mežmua 1 i mežmua 3: *zalam*¹⁶⁸ Mežmua 3, Š. Sikirić i Nametak: *ter*¹⁶⁹ Mežmua 3 i Nametak: čina, nastalo vjerovatno usljed nerazumijevanja perzijskog izraza *kîn*: ljutnja¹⁷⁰ Š. Sikirić: *kibur, kina ti se čuvaj*¹⁷¹ Nametak: *lîpe*¹⁷² Nametak: *od onog biži*¹⁷³ Nametak: *dobra*¹⁷⁴ Nametak: *sirre*¹⁷⁵ Nametak:*Subhanallah, sultanallah.
Hak, la ilahe illallah.*Š. Sikirić:
*Subhan Allah, sultan Allah.
Her derdlere derman Allah*

batilluk – nevaljalstvo, pokvarenjaštvo
tevhid – vjerovanje u jedinstvo Božje
sevab – dobro djelo za koje se dobiva nagrada u zagrobnom životu
nefs – strast
džifa – svađa, prepirka, galama
hakk na hak – u doslovnom prijevodu: “istinom na istinu”, u značenju prepiranje
hajir – sreća, dobro
mejl – naginganje, priklanjanje
zićir – spominjanje Boga sa zahvalnošću
riza – zadovoljstvo (Božje)
taleb činiti – tražiti
selamet – spas, izbavljenje
kolaj – lahkoća
belaj – nesreća
dalalet – zabluda
tabret – čistoća

zalim – tiranin, nasilnik
amel – posao, rad
gaflet – nemar, nehaj, indolencija
farz – izričita Božja zapovijed
kazajet – naknadno izvršavanje propuštenih vjerskih obreda
čibur – gordost, oholost, nadmenost
buja – ćud, narav
murdar – propalica, bitanga
nehj – zabrana
heman – gotov, potpun
šejh – učitelj; starješina nekog derviškog reda
laf – govor; razgovor; isprazan govor
elif – prvo slovo arapskog alfabeta; početak
sirre – tajna
subhanallah – slavjen neka je Allah
Hak, la ilabe illallah – slava vladaru istinitom, nema drugog Boga osim Allaha.

AKO HOĆEŠ DERVIŠ BIT¹⁷⁶

Ako hoćeš derviš bit,
Valja srce očistit,
Bogu širka¹⁷⁷ ne činit,
La ilahe illallah!

Grihova¹⁷⁸ se pokajat,
Na grihe se ne vraćat,
Dragom Bogu robovat,
La ilahe illallah!

Robovat¹⁷⁹, lipota^{180,181}
Ne poslušat, grehota¹⁸²,
Iskat plaću sramota,
La ilahe illallah!

Nijet što je sve Bog zna,
Jami, sofo, ti rija,
Taleb čini sve riza,
La ilahe illallah!

Sve znat valja od Boga,
Zaboravit drugoga,
Isbat činit sve njega,
La ilahe illallah!

Čitab ovo govori:
Od hajvana je gori,
Ko god aškom ne gori;
La ilahe illallah!

Slušaj što je emrullah,
Puno čini zićrullah
Svijem srcem: ja Allah!
La ilahe illallah!

Ovi svijet sad će proc,
Po dušu će meleć doć,
Biće nama tu pomoć
La ilahe illallah!

Nut pogledaj Sirrije,
Sve¹⁸³ dervise miluje,
I dan i noć kazuje :
La ilahe illallah!

derviš – pripadnik nekog derviškog reda;
širk – pridavanje božanskih osobina nečemu drugom osim Bogu;
nijet – naum, nakana; odluka;
jamiti – baciti, pustiti
sofo – vokativ od sufija, derviš.
rija – licemjerstvo
taleb učiniti – tražiti
riza – zadovoljstvo (Božje)
isbat – dokaz, svjedočanstvo
čitab – knjiga; Kur'an
ašk – ljubav, Božanska ljubav
emrullah – Božja zapovijed
zicrullah – spominjanje Boga sa zahvalnošću
ja Allah! – O Allahu!
meleć – anđeo

¹⁷⁶ Medžmua 1:16

¹⁷⁷ Nametak: *širća*

¹⁷⁸ Š. Sikirić: *grijevova*

¹⁷⁹ Nametak: *robovati*

¹⁸⁰ Š. Sikirić: *ljepota*

¹⁸¹ Medžmua 3: *robovat je ljepota*

¹⁸² Š. Sikirić: *grjevota*

¹⁸³ Medžmua 2: *što*

U PAMET SE TI OBUJ¹⁸⁴

U pamet se ti obuj, dost, dost
U pamet se ti obuj, džanum,
Terč¹⁸⁵ učini alčak huj, ja Hu!

Dragom Bogu ti robuj, dost, dost
Dragom Bogu ti robuj, džanum,
Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Ti nikoga ne muči, dost dost,
Ti nikoga ne muči, džanum,
Svoga nefsa poturči, ja Hu!

Srcem tevhid sve uči, dost dost
Srcem tevhid sve uči, džanum
Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Sve nek ti je aškullah, dost, dost
Sve nek ti je aškullah, džanum,
A u srcu fikrullah, ja Hu!

Na jeziku zičrullah, dost, dost
Na jeziku zičrullah, džanum,
Allah, Allah, aškile, ja Hu!¹⁸⁶

U gafletu ne budi, dost, dost
U gafletu ne budi, džanum,
Bez¹⁸⁷ abdesta ne hodi, ja Hu!

Srcu jezik ugodu, dost, dost
Srcu jezik ugodu, džanum
Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Nemoj biti binamaz,¹⁸⁸ dost, dost,
Nemoj biti binamaz, džanum
Vaktom hajde na namaz, ja Hu!

Bogu čini sve nijaz, dost, dost
Bogu čini sve nijaz, džanum
Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Ovi¹⁸⁹ svijet kilu-kal, dost, dost
Ovi svijet kilu-kal, džanum
Ašk ne čini ti na mal, ja Hu!

¹⁸⁴ Medžmua 1:17; Uspoređene varijante ove ilahije ponajviše se razlikuju u ponavljanjima stiha i pripjevima: dost, džanum i ja Hu. Za sama ponavljanja možemo pretpostaviti da je Šejh Behaudin Sikirić u Medžmui 1 donio onaj oblik kako se učila s punim ispisom i ponavljanja, dok su ostali zapisivači ponavljanja uklonili kako bi olakšali sam tekst. Ovakvu pretpostavku možemo temeljiti na činjenici da između varijanata nema drugih znatnijih razlika. Budući da nema naznačenih ponavljanja, šest ovdje predstavljenih stihova u poređenim izvorima dala su naravno četiri, što Š. Sikirić neće odvajati na strofe, dok Nametak hoće.

¹⁸⁵ Š. Sikirić: *terk*

¹⁸⁶ Medžmua 3: prepisivač je zamijenio redosljed stihova.
*Sve nek ti je aškullah, dost
Na jeziku zičrullah, ja Hu
A u srcu fikrullah, dost
Allah, Allah, aškile, ja Hu!*

¹⁸⁷ Nametak: *brez*

¹⁸⁸ Nametak: *bi-namaz*

¹⁸⁹ Medžmua 3: *ovaj*

Već nauči ilmihal, dost, dost
 Već nauči ilmihal, džanum
 Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Grihova¹⁹⁰ se ti pokaj, dost, dost
 Grihova se ti pokaj, džanum
 Šeriatom sve gledaj, ja Hu!

Od insana bjež¹⁹¹ u kraj, dost, dost
 Od insana bjež u kraj, džanum
 Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Šućur¹⁹² čini daima, dost, dost
 Šućur čini daima, džanum
 Iza muka last ima, ja Hu!

Srcem zićir¹⁹³ daima, dost, dost
 Srcem zićir daima, džanum
 Allah, Allah, aškile, ja Hu!

Ti Sirrije počuti, dost, dost
 Ti Sirrije počuti, džanum
 Ter po kalu ne muti, ja Hu!

Srcem zićir¹⁹⁴ oćuti, dost, dost
 Srcem zićir oćuti, džanum
 Allah, Allah, aškile, ja Hu!

dost – prijatelj
džanum – dušo moja!
terć učiniti – ostavljati, na-
 pustiti
alćak – nevaljalac, mangup
huj – skraćeno od hujja, ćud,
 narav
ja Hu! – o On (O Bože)
aškile – s ljubavlju
tevhid – jedinstvo Božje
aškullah – ljubav prema
 Bogu
fikrullah – misao na Boga
binamaz – bez namaza
nijaz – iskaz poštovanja
kilu-kal – svađa, nered; pre-
 piranje rekla-kazala
mal – imetak, bogatstvo
ilmihal – udžbenik
šeriat – islamski vjerozakon
šućur – zahvala
daima – uvijek, neprestano

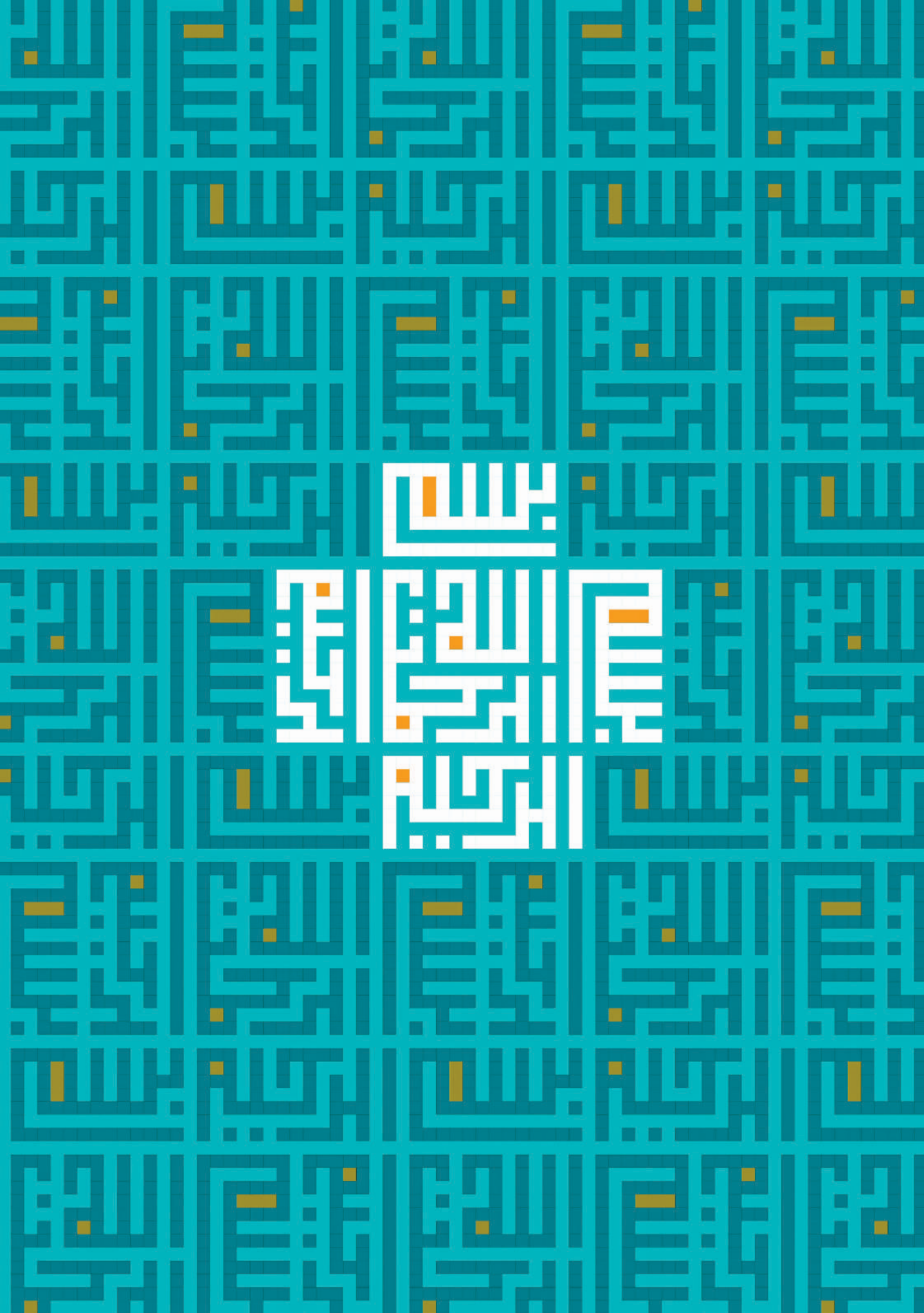
¹⁹⁰ Š. Sikirić: *grijevova*

¹⁹¹ Nametak i Š. Sikirić: *biž*

¹⁹² Š. Sikirić: *šukur*

¹⁹³ Š. Sikirić: *zikir*

¹⁹⁴ Nametak: *zićira*; Š. Sikirić: *zikir*

بِسْمِ

اللَّهُمَّ

صَلِّ وَسَلِّمْ

ALLAH BIZE LÜTF ITDI

Allah bize lütf itdi
Ni'metine gark itdi
Mest-i ezel nûş itdi
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Çünkü bizi yaratdı
Muhammed'in ummeti
Virdi bize devleti
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Inzâl itdi Kur'ânı
Okuyalum biz anı
Virdi bize İmânı
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Muhammed peygamberimiz
Din-i islâm dinimiz
Kur'ândur imâmımız
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Hanefi mezhebimiz
Nakşibend tarikimiz
Bahauddin pirimiz
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Kiblemüzdür Beytullâh
Zikrimüz Allah Allah
Kalbimizde aşkullâh
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Hak buyırdı Kur'an'da
Hem ku'üdde, kiyamda
Zikr eylen her anda
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

Ve-zkur! Rabb'in buyırdı
Hem kesinen emr itdi
Sirri Hakk'a hamd itdi
Şükür elhamdulillâh
Lâ ilâhe illallâh

ALLAH NAMA UGODI

Allah nama ugodi
U blagodet uroni
Vječnim pićem napoji
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

Jer On sve nas satvori
Muhammeda sljedbenim
Zemlju nama podari
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

Svoj je Kur'an spustio
Hajde da ga učimo
Vjeru nam je On dao
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

Muhammed je nam' poslan
Vjera nam je Din-islâm
Uputitelj naš Kur'ân
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

Mezheb nam hanefijski
Tarik nakšibendijski
Bahauddin začetnik
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

Božja kuća kibla nam
Allah, Allah sjet je nam
Aškullâh u srcu nam
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

U Kur'anu Hakk veli
Stojeći i sjedeći
Mene stalno spominji
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog

“Ve-zkur” veli Gospodar
Čak je stroga naredba
Zahvalan Mu SIRRIJA
Blгодарim, hvalim Ga
Samo Allah, On je Bog.

*Transliteracija i prepjev:
Amına Šiljak-Jesenković*

BİR HAYÂL OLDİ CİHANUN VARLUĞU MUTLAK HAMÂN

Bir hayâl oldi cihanun varluğu mutlak hamân
Bir hayâlun zarfidur bilgil zemin-ü asümân

Cümlede sâzi ehattur her ne varsa azu çok
Varluğun yoklukta izhâr eyledi ol bi nişân

Ben didiğın sen didiğın bir hayalundur senun
Her ne dersen bir hayâl içre hayâlundur hamân

Pas vücüdun külliyesi oldi hayâl ander hayâl
Sende ki bu sen diyen ya söz değılmidur ayân

Senden alsa sözünü söz eksi sende ne kalur
Söz nihân oldukta bil suret dahi olur nihân

Beyt-i Yezdândur dedi kible resûl-i Kibriyâ
Bunda çok esrarı izhâr eyledi fahr-i cihân

Nütk-i pâkinden ayân olmıştı esrârı nihân
Vech-i pâkinde nümâyân etti sırrı kün fe yekün

UMISLICA JEDNA POSTA, APSOLUTNO, POSTOJANJE SVIJETA

Umislica jedna posta, apsolutno, postojanje svijeta
Znaj da su i zemlja i nebesa samo jedna forma umislici

U svemu je odraz Jednoga, sve što je od malo i mnogoga
Postojanje je u nepostojanju uprizorio onaj bez znaka

Što poveliš il' povelim samo je jedna tvoja umislica
Šta god poveliš samo je pomislica od tvojih umislica

Pa vascijelo postojanje posta umislica u umislici
Zar ti to što veliš nije jasno il' ti nije to jasna riječ?

Uzme li ti tu tvoju riječ šta će ti ostati bez riječi?
Pošto se sama riječ skriva i jedna forma biva skrivena.

Božja je kuća ova Kibla, reče Poslanik veličanstveni,
Tu je mnogo tajni otkrio Ponos svijeta cijeloga

U čistom govoru razjašnjenim postahu skrivene tajne
U čistom i jasnom obličju otkri tajnu: Budi! I ono bude.

Transliteracija i prepjev: Elvir Musić

CANA DOSTUN TECELİYYESİ

Cana dostun tecellisi
Eyân-ü çün nihân olur

Tecellisinden bu cismun
Akl-ü cân bi nişân olur

Ârifun ki tulandığı
Ki gönülde bulunduđu

Gönlü inkâr ile tulân
Münkirlere gumân olur

Inkârı gönülden gider
Budur Haktan tuğrâ haber

Her cevher gönülde biter
Gönül ne özne cân olur

Çünkü girdun bu meydane
Yürü kalma baş-ü cân

Karışanlar dervişâne
Varluğundan uryân olur

Ne hâlettur bu ey Sırri
Bu varlıktan âciz kamu

Filüsüfler câlinusler
Bu hikmete hayrân olur

DUŠO, DOSTOVA MANIFESTACIJA

Dušo, Dostova manifestacija
Jasna je, a skrivenom se čini

U manifestaciji mu ovo tijelo
Um i duša bez znaka se učini

Ono za čim spoznajnik traga
Nalazi se u duše nutrini

Srca negiranjem negator
Umislicama svojim ispuni

Iz srca negiranja ti istjeraj
Hakk će tebe srećnim da učini

Svaki dragulj u srcu niče
U srcu ne, u duše je nutrini

Pošto na ovaj mejdan kročiš
Smjelo hodi ne stoj na čistini

Onaj ko spozna svoje siromaštvo
Od svog bivanja se ogoli i očisti

Kakvo je to stanje, o moj Siri
Od ovog postojanja se unejačiti

Filozovi mnogi, Galineji liječnici
Ostaju smeteni u ovoj mudrosti

Transliteracija i prepjev: Elvir Musić

DERGÂHINA ÇÜN BASTI KUDUMUN

Dergâhına çün bastı kudumun
Kaldır aradan namus-ü arın
Zikr eyle canum Rabbu-l anâmun
Çal sen Halilum kudum-ü nây
Dinle zikrullah cân-ü gönülden

Evliyâ tâcı mihrabı örtmüş
Ol deste güli tâ belden eşmiş
Şeyhumuz Sırri Hakk hâle düşmüş
Çal sen Halilum kudum-ü nây
Dinle zikrullah cân-ü gönülden

Allahum Allah deyince âşık
Açılır anâ bir bâb-ı lâik
Tabîb-i kâmil üstazi hâzik
Çal sen Halilum kudum-ü nây
Dinle zikrullah cân-ü gönülden

Halkâi tevhîd Kevser yeridur
Tevhîd edenler Cennet yeridur
Halveti ârif âşık Sırridur
Çal sen Halilum kudum-ü nây
Dinle zikrullah cân-ü gönülden

U DVOR NJEGOV POŠTO KROČIŠ STOPAMA

U dvor Njegov pošto kročiš stopama
Čast i stid ti ukloni nek' nije među vama
Spominji dušo moja Gospodara svijeta
Ti, prijatelju moj, kudum i naj sviraj nama
Slušaj spominjanje Boga iz srca i duše

Mihrab je prekriven bogougodnika krunama
Ukrašenim po sred srede buketima, ružama
Naš šejh Siri u istinskim, Hakovim, je stanjima
Ti, prijatelju moj, kudum i naj sviraj nama
Slušaj spominjanje Boga iz srca i duše

Allahu moj! Allahu! Kad zaljubljeni uskliknu
Vrata dostojna će otvorit' se pred njima
Prema savršenom liječniku, vještom učitelju
Ti, prijatelju moj, kudum i naj sviraj nama
Slušaj spominjanje Boga iz srca i duše

Halka Tevhida je mjesto vrela Kevsera
Mjesto onih koji zikir čine je u rajskim baščama
Halvetijski spoznajnik je zaljubljeni Sirija
Ti, prijatelju moj, kudum i naj sviraj nama
Slušaj spominjanje Boga iz srca i duše

*Transliteracija i prepjev:
Amina Šiljak Jesenković*

DERVIŞ GEREK İDE ALLAH'A TEVEKKÜL

Derviş gerek ide Allah'a tevekkül
Düst cevrine eyleye ağyâr-ı tehemmül

Mürşid eteğin destleye destine muhkam
Dergâhına yüzler sure ba acz-ü tezellül

Derviş gerek saye-i teslim ola pâmâl
Ta Şems-i rûh hazret-i şeyhe ola şâmil

Derviş gerek katre-i fânî ola ol
Ahir ôla ta bahr-i dil-i mürşide vâsil

Derviş gerek fânî fi-ş-şeyh ola sermest
Ta nimet-i uymây-i bekâya ola naîl

Derviş gerek hıfz ide şeyhun sırrı
Sırrun ide ayine-i kalbinde teheyvül

DERVIŠ MORA U BOGA SE JEDINOGA UZDATI

Derviš mora u Boga se Jedinoga uzdati
i kad Dost mu muku zada, sve rivale trpjati

Učitelja, svog muršida skute čvrsto držati
I ponizno na pragu mu licem zemlju potrti

Derviš mora predanošću u ništa se stvoriti
Da na suncu duše šejha uzmogne se grijati

Derviš mora kaplja utrnuća biti, kao kaplja nestati
Da se može s oceanom muršidova srca stopiti

Derviš mora bit' opijen, i u šejhu nestati
Da osjeti golemu draž, tu blagodet Vječnosti

Derviš mora tajnu svoga šejha dobro čuvati
Da bi tajnu u zrcalu srca svoga mog'o otkriti

*Transliteracija: Elvir Musić
Prepjev: Amina Šiljak Jesensković*

HAK HAK DIYEN AŞIKLAR

Hak Hak diyen aşıklar
Ciğerleri yanıklar
Seherde uyanıklar
Nakşibendilerdir bu

Aşıkı hayran ider
Ciğeri pıryan ider
Dervîşi sultan ider
Nakşibendilerdir bu

Li-mea'llah merhemi
Nusret olur her demi
Vakıf-ı sırr-ı ilahı
Nakşibendilerdir bu.

Sureti zahırdan ol
Bulmuş tarikatdan yol
Sırr-ı sübhan – Allah bu
nakşibendilerdir bu

Okur hatme-i ha(va)cegan
Mürşid-i ehl-i iman
Pirümüzdür Şah, Sultan
Nakşibendilerdirbu

AŠICI HAK HAK VELE

Ašici Hak Hak vele
Nutrine im spržene
U zoru probuđene
To su Nakšibendije

Što ašika zapanje
Nutrine mu sagore
Derviš sultan postane
To su Nakšibendije

“Li-mea’llah” l’jek im je
Svakog trenu pomaže
Ko zna tajne Božije
To su Nakšibendije

Likom jesu pojavni
U tariku put našli
“Slava Bogu” – toj tajni,
To su Nakšibendije

Hatme-i ha(va)džagan uči
Ko’j mu’mine predvodi
Şah, Sultan nas temelji
To su Nakšibendije

*Transliteracija i prepjev:
Amina Šiljak Jesenković*

HER KIM EYLER TEKIYEGAH-I EVLIYAYA INTISÂB

Her kim eyler tekiyegah-ı evliyaya intisâb
Naîl-i feyz-i kerâmet sâhib-i yevmi-l hisâb

Bağ-ı vahdette akanlar nev nihâl-i vahdeti
Hâsıl-ı remz-i ene-l Hakk der kelam-ı bi hicâb

Halka-i zikri kılup her kim ki zikrullah eder
Sâki-i Bâki elinden nuş eder bâki şarâb

Aşkile Allah Hu deyu Arş'e çıksun nâleler
Nâleden ten nâye dönsün sine olsun çün rubâb

Suret-i âdemde kurdu zâhidler seni
Kuntu kenzun mazharı Sırri benum fazlu-l hitâb

KO GOD SE S BORAVIŠTU BOŽIJIH UGODNIKA USPIJE POKORITI

Ko god se u boravištu Božijih ugodnika uspije pokoriti
Keramet će zaimati, vlasnikom sudnjeg dana biti

U vrtu Jednoće koji voćku jedinstva uspiju zasaditi
Plod će joj tajna „Istina sam“ biti što se ne da uzastoriti.

Uspostavivši zikra halku, ko god Ga bude spominjao
Vječni Krčmar će mu vječno vino u vrč njegov natočiti.

S aškom Allah i Hu zboreći, Aršu nek se povici vinu
Tijelo k'o naj nek' zacvili, grudi k'o rebab nek se oglase.

Suhoparni pobožnjaci te, čovječe, u čovječjem liku vide, ali
Sirija te k'o uprizorenje „Bijah riznica skrivena“ može razaznati.

Transliteracija i prepjev: Elvir Musić

HUBBİ MEVLÂ İLE HUBBİ MÂ SIVÂ

Hubbi Mevlâ ile hubbi mâ sivâ
İkisi bir dilde cem olmaz dila

Kalbı sâim tut zi hubbi mâ sivâ
İd ola rûzun şebun kadri Hûda

Kenduluklerden ki kaçmayınca ta
Mümkün olmaz nıt' aşka vaz'i pa

Aşıkân kim nat'ı aşka bastı pa
Gayri vechi istemez illâ Hûdâ

Bir güneştür her eve salmâz ziyâ
Her dile etmez nazarı ayn-ı Hûda

Aşk-ı Hakki âşığı eyler fenâ
Ol fenâ içre bağışlar sad bekâ

Özge hoş âlem durur mahvı fenâ
Kıl nasib Sırriye anı Rabbenâ

LJUBAV PREMA GOSPODU I LJUBAV PREMA DRUGOM, BOŽE

Ljubav prema Gospodu i ljubav prema drugom, Bože,
Srce moje to oboje u jednom srcu skupit' se ne može

Srce postom zaokupi od svega što je osim Njega
I dan i noć tvoja tad se k'o bajram, znaj, slavit' može

Sve do bjekstva od sebe sama i svoga pukog jastva?
Ne može se iskoračiti izvan postećije ljubavi, te kože!

Zaljubljeni što kroči na prostranstvo ljubavi same
Ne htije sem lica Voljenoga, nit' kom može reći: Bože!

Sunce je to jedno koje ne obasjava baš svaku kuću
Na svako srce ne gleda isto Božje oko, a sve može.

Ljubav prema Bogu zaljubljene ašike utrnuje u fenau
U tom utrnuću utrnutom stotinu opstanuća daruje

Svijet se utom utapa u lijepo spoznavanje utrnuća
Dodijeli taj osjećaj Siriji kao sledovanje, Rabbi! Bože!

Transliteracija i prepjev: Elvir Musić

KALBI MİRÂTI MÜCELLİ EDELUM EY DERVİŞ

Kalbı mirâtı mücelli edelum ey dervîş
Turi anvârı tecelli edelum ey dervîş

Bakup ol ayinede seyredelum ey dervîş
Sırrı nâmahreme ihfâ edelum ey dervîş

Zikr-ü fikr ile müzeyyen edelim beyt-i dili
Tahtı (tahayy) şâhinşâha yektâ edelim ey dervîş

Sadrı sanduki cevâhir edelim hikmetle
Gayre mamhur-ü müberrâ edelim ey dervîş

Dili puşmordeyi bin şevkile ey Sırrı
Cezbe-i Hayy ile ihyâ edelim ey dervîş

SRCE BLISTAVIM ZRCALOM UČINIMO, O DERVIŠU

Srce blistavim zrcalom učinimo, o dervišu
Sinajem manifestacije nurova učinimo, o dervišu

Gledajući to zrcalo da sejrino, o dervišu
Tajnu od tuđina da skrijemo, o dervišu

Zikrom i mišlju ukrasimo dvore srca pa ih potom
Prijestoljem Jedinoga Cara učinimo, o dervišu

Mudročću grudi kutijom za nakit učinimo
Za tuđine zapečatimo i očistimo dervišu

Svehlo srce s hiljadu ljubavi, o Sirija
Zanosno "Hayy" vičući oživimo, o dervišu!

Transliteracija i prepjev: Elvir Musić

KATREYİM SURETTE AMMA MANADA DERYA MENEM

Katreyim surette amma manada derya menem
Cümle alem bendedur dünya ve mafilha menem

Olmuşum mustağrak-ı nur-i tecelliyât-ı Hakk
Şems menem zerreim dirür (dür) çün anvâr-ı zehrâ menem

Aşkile kâim durur işbu vücüdum hilketi
Mazhar-ı küll-i olmuşam külliyâtile esmâ menem

Bendedur bu on sekiz bin âlemin mâhiyyeti
Âlem-i suğrâya bâis âlem-i kübrâ menem

Hâris-i meydân-ı aşkım eşref-i sâni bugün
Mazhar-ı Sırrı Aliyim cümleden âlâ menem

OBLIKOM SAM KAP SIĆUŠNA, SADRŽAJEM MORE SINJE

Oblikom sam kap sićušna, sadržajem more sinje
Ja sam svijet i sve na njem', svijet cijeli u meni je

Utopljen sam sav u svjetlost zrcaljenja Sveistine
I Sunce sam, i čestica, jer sam svjetlo zvijezde sjajne

Tvar mog bivstva opstoji tek zbog Ljubavi ove silne
Ja sam sve i sveg nazivlje, svega sam uprizorenje

Osamnaest tisuć' svjetov' suština je sva u mene
Ja sam onaj Svijet Veliki gdje se Mali Svijet obrene

Ja sam danas Ešref drugi, čuvar ljubavne poljane
Ja sam od svega veći, odraz sam tajne Alijine

*Transliteracija: Elvir Music
Prepjev: Amina Šiljak Jesensković*

Münacat-i şeyh Sirri

YA ILAHI ZAT-I PAK VE-SM-I A'ZAM HAKK İÇÜN

Ya İlahi Zat-ı pak ve-sm-i a'zam hakk için
Akl-i evvel ruh-i pak, fahr-i alem hakk için

Ab-i ruy u nevha-i Nuh mükerrem hakk için
Narı gülzar eyleyen İbrahim Ekrem hakk için

Zebha boyun viren İsmail efham hakk için
Yunus'un nun içre tesbih itdiği dem hakk için

Hazret Ya'kub'un ayninden akan dem hakk için
Yusuf ahval acısından çekdiği dem hakk için

Merdler ahya iden İsa da ki dem hakk için
Hem Sülejman nebının mühr-i hatem hakk için

Hazreti Musa Kelimi Rabb-i erham hakk için
Hem Ebu Bekr ve Omer ve Osman ve Ali hakk için

Hem Halil'ün yaptığı beyt-i muazzam hakk için
Sayy-i uşşak u Safa ve Merve, Zemzem hakk için

Kerbela içre şehidan dökdiği dem hakk için
Kütb-i alem ruh-i İbrahim Edhem hakk için

Gaibi'nün merkadın küffar elinden kıl halas
Camilerde okuyan Kur'an-i a'zam hakk için

Çalmasun nakus ve çanlar üstünde anun
Ol Muhammed ümmetin gözleri nem hakk için

Fethini ide müyesser ehl-i islama anun
Sıdk ile nisyanun ve sibyanun duası Hakk için

Şeyh Sirri ruz u şeb dergahuna eyler niyaz
Feth ola Cedid hisarı kılina anda namaz

BOŽE, RAD TVOG ČISTOG BIĆA, NAJVEĆEG IMENA

Bože, rad Tvog čistog bića, najvećeg imena
Rad pra-misli, čiste duše, i svjetlosni sv'jet

Zarad suza časnog Nuha, jecaja njegova
Rad časnog Ibrahima kojem vatra vrt posta

Rad mudra Ismaila koj' se zamal žrtvova
Rad trenu u kom Junus u ribi Te slavio

Radi suza iz očiju hazreti Jakuba
Rad uzdaha Jusufova od bolnog usuda

Rad daha Isaova što mrve oživljava
Tako Ti čuvana pečata Sulejmanova

Milostivi, rad svog sabesjednika Musaa
Tako Ti Ebu Bekra, Omer, Osman, Alija

I kuće Uzvišenog, djela Ibrahimova
Rad sayya zaljubljenih, Safe, Merve, Zemzema

Rad na Kerbeli prolivene krvi šehida
I duše Ibrahim Edhema, stožera sv'jeta

Ti Gaibijin mezar spas' iz ruku ćafira
Rad časna Kur'ana učena u džamijama

Nek nad njim ne zvone klepke i zvona crkvena
Tako ti suza tog Muhammedova ummeta

Omogući da dođe pobjeda tim vjernima
Tako ti iskrenih molitvi djece i žena

Šejh Sirri danju, noću pred Tvojim pragom klanja
Da se osvoji Gradiška, u njoj namaz obavlja.

Transliteracija i prepjev: Amina Šiljak Jesenković

SORARSAN HER NEFES ZEVKUM

Sorarsan her nefes zevkum
Benum cam-ı sefadandır
Bu ilm içinde irşadum
Muhammed Mustafa'dandır

Gözüm yumsam fena fillah
Gözüm açsam beka billah
Bana bu lütf-ü ihsân
Cenâb-ı Kibriya'dandır

Benum tahrîr -ü tahkîkum
Değildir kendi kendinden
Ebu Bekr-ü Ömer, Osman
Aliyyil Mürteza'dandır

Taşum (dışım) âşık içüm mâşuk
Haberdâr ol bu mânâdan
Ki hâl ile bu hasılım
Gönlümdeki Celâl'dandır

Yüri zâhid senun aklun
Bizum tevhîdümüz bilmez
Bu gencün fethi Sırrî'ye
Erenden evliyadandır

AKO PITAŠ ZA UŽITAK ŠTO GA ĆUTIM SVAKIM DAHOM

Ako pitaš za užitak što ga ćutim svakim dahom
Potek'o je iz pehara napunjenog čistom srećom
Ovaj iršad u ilumu, uputa u znanju ovom
Došla mi je s Muhammedom, došla mi je sa Mustafom

Sklopim oči – utonućem u Allaha – nestajem
Otvorim ih – sjedinjenjem uz Allaha – opstajem
Ova milost i dobrota kojom bijah počašćen
Uzvišenog, Silnog, Moćnog, Jedinoga na dar je

Ovo što sam tako stamen i istrajan u Istini
Nije došlo tek onako, nije to po svojoj volji
Ebu Bekir, Omer, Osman u miraz mi ostavili
I Alija, Lav Allahov, taj Murteza, odabrani

Ja sam svana zaljubljeni, a unutra sam Ljubljeni
Hajde saznaj šta to znači, šta to znači u dubini
Što sa ovim stanjem postah ja vidljivi i pojavni
Od Onog je u mom srcu, On je Dželal-Veličajni

De, asketo, kloni me se, jer tvoj razum nikad ne bi dosegao
Bož'ju Jednost što mi znamo, tevhid što se nama b'ješe razotkrio
To što Sirri do riznice s ovim blagom je došao
Došlo je od Bogu bliskih, od pristiglih dar pristao.

*Transliteracija: Elvir Musić
Prepjev: Amina Šiljak Jesenković*

YA İLÂHİ ZÂT-I PÂK-Ü İSMİ AZAM HAKKIÇÜN

Ya ilâhi zât-i pâk-ü ismi azam Hakkîçün
Akl-i evvel rûh-i pâk fahr-i âlem Hakkîçün

Abiruyı nevhe-i Nûh-i mükerrerem Hakkîçün
Nar-ı gülzâr eden İbrâhim-i ekrem Hakkîçün

Zebhe boyun veren İsmâil-i efhem Hakkîçün
Yunus'undun içre tesbih ettiği dem Hakkîçün

Hazreti Yakûb'un eynunden akân dam Hakkîçün
Yusuf ahvâl açısından çektiği dam Hakkîçün

Mürdeler ihyâ eden İsâ'daki dam Hakkîçün
Hem Süleymân nebinun mühr-i hâtim Hakkîçün

Hazreti Mûsâ Kelîm-i Rabb-i erham Hakkîçün
Hem Ebu Bekir-ü Ömer, Osman-ü Ali Hakkîçün

Hem Halîlun yaptığı Beyt-i Müazzam Hakkîçün
Sa'y ü üşâk ü Saffâ-ü Merve zem zem Hakkîçün

Kerbela içre şehidân döndüğü dam Hakkîçün
Kutb-ı âlem rûhi İbrâhim-i Edhem Hakkîçün

Gâibi'nun markadın kuffâr elunden kıl halâs
Câmilerde okunân Kurân-i azam Hakkîçün

Çalmasun nâkus ü çanlarbaşı üstünde ânun
Ol Muhammed ümetinun gözleri nem Hakkîçün

Fetahna eyle müyessir ehli islam'a ânun
Sidkile nîsvânu sibyan duası Hakkîçün

Şeyh Sırrî rûz-ü şeb dergâhına eyler niyâz
Feth ola cedîd hısârı kılına anda namâz

O BOŽE, ČISTOG BITKA I VELIKOG IMENA TAKO TI

O Bože, čistog Bitka i velikog imena, tako Ti
Prvoga uma, i čista Duha i ponosa svijeta, tako Ti

Časti suzne molitve Nuha plemenitog, tako Ti
Najčasnijeg Ibrahima što od vatre ružičnjak čini, tako Ti

Ismaila dobrog shvatanja što vrat pod nož stavi, tako Ti
Trenutka u kojem te Junus u nutrini (ribe)
spomenu, tako Ti

Suze što poteče iz očiju hazreti Ja'kubovih, tako Ti
Uzdaha Jusufova u teškim stanjima u koja zapade, tako Ti

Mrtve što oživljava Isaova životvorna daha, tako Ti
I pečatnjaka prstena hazreti Sulejmanovog, tako Ti

Milostivosti Gospodarevog sagovornika Musaa, tako Ti
I Ebu Bekira, Omera, Osmana i Alije, tako Ti

Veličanstvenog Hrama što ga Halil sagradi, tako Ti
Sa'ja zaljubljenih, i Safe i Merve, i Zemzema, tako Ti

Na kerbeli prolivene čiste šehidske krvi, tako Ti
Duše kutba cijelog svijeta, Ibrahima Edhema, tako Ti

Gaibijino počivalište oslobodi iz ruku nevjernika
Uzvišenog Kur'ana što se u džamijama uči, tako Ti

Neka je zvone zvona i klepke nad njegove glave
Rosnih suza iz očiju Muhamedovog umeta, tako Ti

Osvoji smo! Učini ostvarivim muslimanima
Iskrenih dova žena i sitne dječice, tako Ti

Šejh Sirija i dan i noć pred dvorom Ti se moli
Da se osvoji Nova Gradiška i u njoj namaz klanja!

Transliteracija i prepjev: Elvir Musić

ARARSALAR ŞİMDİ TARIK-I ÂLÎ

Ararsalar şimdi tarık-i âlî
Abdülkâdır gibi bir er bulunmaz

Alemde mürşidi, müridi velî
Abdülkâdir gibi sultân bulunmaz

Sular akar, deryâlara karışur
Yedi deryâ coşar ana ulaşur

Cümleye muhitdur, her dâim taşar
Abdülkâdır gibi mürşid bulunmaz

Yedi deryâ yedi tarik ûlûsı
Seyyid Ahmed Bedevî'dur birisi

Ahmed er-Rufâi sâri deryâsı
Abdülkâdir gibi mürşid bulunmaz

Üçüncü deryâsı bir ol pîr-i Sâdî
Dördüncüsü Şâmi Şeyh-i Sumâdî

Biri kendü Seyyid Şehri Bagdâdî
Abdülkâdır gibi sultân bulunmaz

Devletün var ise olasun bâkî
Anlarla dolmuşdur garb ile şarkı

Biri dahi Şeyh İbrâhim Dessûkî
Abdülkâdır gibi bir er bulunmaz

On sekiz bin âleme kutb olmuşdur
Yedi iklim mürid ile dolmuşdur

Melekler yolına hayrân olmuşlar
Abdülkâdır gibi mürşid bulunmaz

Cihânda meşâyih-i tarîk çokdur
Sırrına irişmiş mânendi yokdur

AKO SADA TRAŽE TARIK VELIKI

Ako sada traže tarik veliki
Kao Abdulkadir muž ne postoji

Na svijetu muršid, murid, evlija
Kao Abdulkadir sultan ne ima

Vode teku, u mora se uliju
Sedam mora s'uzburkalo, e da sa njim druguju

On baš sve ih obuhvata i posvud se preljeva
Kao Abdulkadir muršid ne ima

Sedam mora - velikana tarika
Jedan od njih Sejjid Ahmed Bedevi

Drugo more Sejjid Ahmed je Rufaija
Kao Abdulkadir nema na svijet' muršida

Treće more to je onaj pir Sâdi
Četvrti Sirijac Šejh-i Sumadi

Jedno iz Bagdada Sejjid Šehri je
Kao Abdulkâdir sultana nije

Ako imaš sreće, nek ti vječno traje
Nek ispune Istok, nek Zapadom sjaje

Ibrahim Dessuki još jedno more
K'o Abdulkadira još ne bi evlije

Svih svjetova on je kutbom postao
Sedam sfera muridom se punilo

Na putu mu meleki zapanjeni
Kao Abdulkadir pir ne postoji

Mnogo je na s'vjetu Puta šejhova
Što Tajnu otkriše k'o on ne ima

Cümleye baş olmak ana lâyıkdur
Abdülkâdır gibi sultan bulunmaz

Enbiyâlar serçeşmesi ülûsı
Mühammed dimişdür cânım pâresi

Alemleri almak anun cizyesi
Abdülkâkır gibi bir er bulunmaz

Vahdet illeridür anun varışı
Yaban yerde kalmaz hiç bir dervişi

Bu Sirri turfanda olmuş yemişi
Abdülkâdır gibi mürşid bulunmaz

Svima vođa biti, njemu priliči
Kao Abdulkadir car ne postoji

Izvorište, međ nebijjim' najveći
Muhammed je, dio mene, on veli

Njegov dug je da svjetove osvoji
Kao Abdulkadir muž ne postoji

Svo mu biće jesu sfere Jednote
Njegov derviš u tuđini ne staje

Ovaj Sirri prvim plodom hrani se
Kao Abdulkadir muršida nigdje

*Transliteracija i prepjev:
Amina Šiljak Jesensković*

KIM DILERSE AŞINALIK HAZRET-I ALLAH İLE

Kim dilerse aşinalık hazret-i Allah ile
Sohbet etsin sıdkile ol kavm ehl-i-llah ile

Her kim istidad ile dahil olursa sohbet
Mustefid olur hakikat feyzile irşad ile

Bunların sohbetleridir kimya-i kibriya
Kulluk ile bi-riya can ve gönülden aşkile

Gerçi kim zahirde bulunur halkile sohbetdedir
Her nefes uzletdedir batında halkdan kalbile

Talib olsa taşradan bir kimse isti'dad ile
Rehber olan içrü alır anı imdad ile

Ateş-i aşk ve mühabbet canına te'sir ider
Ol kişi ölür müşerref cezbe-i Rahman ile

Gavs-i alem kutb-i adem bulunurdur mükteda
Şeyh Sirri ol imanü dine uymuş sıdkile

KO POŽELI UZVIŠENOM ALLAHU DA BLIZU JE

Ko poželi Uzvišenom Allahu da blizu je
S onim što su Njemu bliski iskreno nek druguje.

Ko god spreman i pripravan u taj sohbet uniđe
Istinska ga Božja milost i uputa obaspe.

Alkemija velikana, to je s ovim druženje
S robovanjem neprijetvornim, aškom srca i duše.

U svijetu pojavnog u društvu su sa ljudima
U svijetu tajnoga srcem stalna osama.

Ako neko izvana, a spreman je ushtije
Rehber njega pomogne, unutra ga uvede.

Vatra aška i dragosti dušu njemu opije
S nadahnućem Milostivog čovjek sretan umire.

Stožer sv'jeta, prvak ljudi primjerom se postavlja
Din-imanu s iskrenošću predao se Sirrija.

*Translitaracija i prepjev:
Amina Šiljak Jesensković*

UPOZNAT SE KO JE ŽELJAN¹⁹⁵

Upoznat se ko je željan
Sa hazreti Allahom
Nek' sohbeti samo sidkom
Sa kaumi ehlillahom

Ti znaj da je govor njihov
Kimija i kibrija
Srcem, dušom bez rija-a
Sa aškom robuj¹⁹⁶ njima

Ko sposoban¹⁹⁷ njima dođe
Te¹⁹⁸ u sohbet uniđe
Okoristit helbet će se
Sa džezbe-i Rahmanom

Na zahir¹⁹⁹ i ako ovi
Sa halkom²⁰⁰ pak sohbeta
Usrećeni su to ljudi
Sa džezbe-i Rahmanom

Batin her nefis i to kalbi²⁰¹
Povlače se od halka
Kako si svana za motrit
I to samo kad si sposoban²⁰²

Popit će to rehber²⁰³ ko je
Sa imdadom uzeće
Vatra aška i sevdaha
Sad na džanu djelovaće²⁰⁴

Gavsi alem Kutbi adem
Vođ' ovih je znaj dobro
Šejhi Sirri sidkom vako
Iman dinu ujdisa²⁰⁵

Prepjevao: Adem Karadžović

¹⁹⁵ Ilahija predstavlja prepjev ilahije *Kim dilerse ašinalik hazret-i Allah ile*, koji je sačinio Adem Karadžović sedamdesetih godina 20. stoljeća. Transkripcija u glavnom tekstu sačinjena je prema audio zapisu učenja Šejha Seida Strika iz Sarajeva, a snimak je devedesetih godina 20. stoljeća sačinio šejh Husein Hadžimejlić, kojem se ovom prilikom zahvaljujemo na ustupljenom snimku. Ilahija je poređena s transkripcijom koju smo dobili od Šabana Gadže, na čemu smo mu također zahvalni.

¹⁹⁶ Gadžo: *robuj ti*

¹⁹⁷ Gadžo: *nadaren*

¹⁹⁸ Gadžo: *i*

¹⁹⁹ Gadžo: *javi*

²⁰⁰ Gadžo: *svijetom*

²⁰¹ Gadžo: *srcem*

²⁰² Gadžo:

Al' to spolja može vidjet

Samo ko je sposoban

²⁰³ Gadžo: *ašik*

²⁰⁴ Gadžo: *Na kalb i džan djelovaće*

²⁰⁵ *Baltaolu sidkom 'vakim, / Iman dinu ujdiso*

دکتر حضرت
محمد سید بابا

قطره یم صورتک ۰ اما معناده دریا منم ۰
جملة عالم بنده در دنیا و ما فیها منم ۰

اولیشتم مستغرق نور تجلیان حق ۰
شمس منم ذره هم در زرجون انور زهر منم ۰

عشقیله قائم در ایشبو وجودم خلقتی ۰
مظهر کُل اولیشتم کلیاتیه اسم منم ۰

بنده در بو اون سکر بیک عالمک ماهیتی ۰
عالم صغرایه باعث عالم کبر منم ۰

حادث میدان عشقم اشرف ثانی بوکون ۰
مظهر سیرت علی یم جملة دن اعلا منم ۰

آقایان منم

(بیت بهائی)

بن کمینه بند کز درگاهه کلد مرحد منم ۰
بن اجازت دیکر ایچر و کیر منک همته ۰

Muhammed Mejli

HEJ DERVIŠU, TI SVOG ŠEJHA SAVJET ČUJ²⁰⁶

Hej dervišu, ti svog šejha savjet čuj,
Sevab traži, a zikirom nefsa truj.
O drugome ti svijetu vazda snuj,
Daj nam himmet, ja hazreti Kaimi!

Nut pogledaj oko sebe sav svijet,
Imal iko a da neće umrijet?
Pa šta ćeš ti na Ahiret ponijet?
Daj nam imdad, ja hazreti Gaibi!

Nemoj slušat što ti zahir govori,
Moli šejha da ti haznu otvori.
Nemoj da ti ruhanijet izgori,
Daj nam nusret, ja hazreti Ilhami!

Nemoj za se ovdje tražit nagradu,
Nemoj nikad potpomogat nepravdu.
Od harama ti učini ogradu,
Pomozi nam, Sirri-baba ej veli.

Svom se šejhu teslimijet učini,
Ti u sebi nefš-terbijet učini,
Svoje srce od harama odbrani,
Daj nam šuhret, ja hazreti Gejlani.

Erenlera što je bilo do danas,
Jednako su svjetovali sviju nas:
U tebi je²⁰⁷ ponajprije Rabbu-n-nas,
To je kaz'o šejh Muhjuddin Arebi.

Ilmi batin džennetska je kapija,
Pa nek' ti se u tvom srcu zasija,
Nek' ti batin sve dermane razbija,
Čuj šta veli Mevlana Šejh Bestami.

U zikiru ti ćeš Rabba upoznat,
Ilmi ledunn u njemu ćeš razabrat,
U njemu ćeš do perdeta²⁰⁸ dotjerat,
Poručuje ašik Junus hazreti.

²⁰⁶ Medžmua 3:27; Budući da se ova ilahija ne nalazi u drugim medžmuama i izdanjima koje samo koristili za pripremanje ovoga kritičkoga izdanja, morali smo je ipak usporediti s nekim relevantnim izvorom te smo posegnuli za medžmuom koju je prepisao hafiz Zilko Žolja iz Visokog, a koju nam je za ovu priliku na korištenje ustupio Šaban Gadžo u čijem se posjedu ova rukopisna medžmua i nalazi. Medžmua je po rasporedu skoro identična Medžmui 3.

²⁰⁷ Zilko: *od tebe je*

²⁰⁸ U Medžmui 3 stoji *predmeta*, što je zapravo greška prepisivača,

Nemoj da ti para bude rabbu-l-hajj,
Sve će proći, Sirat doći, dobro znaj.
Stog se svoga nefsa¹⁹⁸ dobro pričuvaj,
Zapisao je edi-kebir Šazeli!

Dženab-hakku sve na sedždu ti padaj,
Svom resulu salavate pridavaj,
Svoga šejha nasihate prislušaj,
pa se ne boj, rekao je šejh Mejli.

Es-selatu ve-s-selamu ja resul,
Es-selatu ve-s-selamu ja gafur
Es-selatu ve-s-selamu ja makbul,¹⁹⁹
Fahri 'alem nuri džihan, merhaba!

¹⁹⁸ Iz sasvim nepoznatog razloga u Medžmui 3 stoji: *šejha*, dok je kod Zikle *nefsa*.

¹⁹⁹ Kod Zilke će drugi i treći stih zamijeniti mjesta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
صَدَقَ الْبَيْتُ

*Arif Sidki***NURI DŽEMALI HAKKUN VISALI²⁰⁰**

Nuri džemali hakkun visali,
Ejler tedželli dil olse hali.

Talib-i haksen²⁰¹ rehber dilersen²⁰²,
Husejin, Hasan,²⁰³ Muhammed, Ali.

Kil šejhe hizmet vir kalbe safvet,
Bulursun²⁰⁴ elbet bedri kemali.²⁰⁵

Džanan gereksen²⁰⁶ vuslet dilersen²⁰⁷,
Čal hijel²⁰⁸ nefse sejfi Dželali.²⁰⁹

Nefsine ujma jolunda kalma,
Dustun indžitme bil kil-u kali.²¹⁰

Gonulde Sidki jak nari aški,
Zikrejle Hakki ruz-u lejali.

²⁰⁰ Medžmua 1:54

²⁰¹ Medžmua 3: *haksin*

²⁰² Medžmua 3: *dilersin*

²⁰³ Medžmua 3: *Hasan, Husejn*

²⁰⁴ Medžmua 3: *bulursin*

²⁰⁵ Medžmua 3: *Džemali*

²⁰⁶ Medžmua 3: *kereksin*

²⁰⁷ Medžmua 3: *dilersin*

²⁰⁸ Medžmua 3: *tatli*

²⁰⁹ U Medžmui 3 ovaj se bejt nalazi nakon šah-bejta.

²¹⁰ Ovog bejta nema u Medžmui 3.

Šejh Omer Bukurević

JA ILAHI ZATI PAKI²¹¹

Ja Ilahi, Zati, Paki velikog Ti Imena,
Nemoj mene, Ti, gariba rastaviti od Njega.

Muhammeda najvećega od poroda Adema,
Rad koga si Ti stvorio on sekiz bin alema.

Udruži nas s robovima, koji vole Allaha,
A nemoj nas osramotit sutra na Roz-i Džeza.

Ukloni nam od nas gaffet, koji zemlju poklapa,
Milost tvoja velika je, oprosti nam ja Allah.

Zikrullahom srce čistit, pa nek gaffet otpada,
Aškullahom napunit ga duhovna je potreba.

Ačildi babu aškullah miskin derviš izgleda,
Milost tvoja velika je, oprosti mu ja Allah.

Oprosti nam grihe ocu, majki i evladima,
Od Mašrika do Magriba, svima muslimanima.

²¹¹ Medžmua 3:28